

Психічні процеси

Психічні процеси - це процеси відображення людиною об'єктивної дійсності за допомогою ЦНС

- відчуття
- сприйняття
- уявлення
- увага
- пам'ять
- емоції
- мова
- навчіння
- мислення
- свідомість

Поняття сигнальної системи

Сигнальні системи - це системи безумовно- і умовнорефлекторних зв'язків, які сигналізують про початок певної події

перша сигнальна система

- властива людині і тваринам;
- проявляється в рефлексах у відповідь на подразники - сигнали:

запах
форму
смак
колір тощо;

- забезпечує **конкретне мислення**

друга сигнальна система

- властива тільки людині;
- пов'язана зі свідомістю;
- проявляється у відповідь на сигнали:

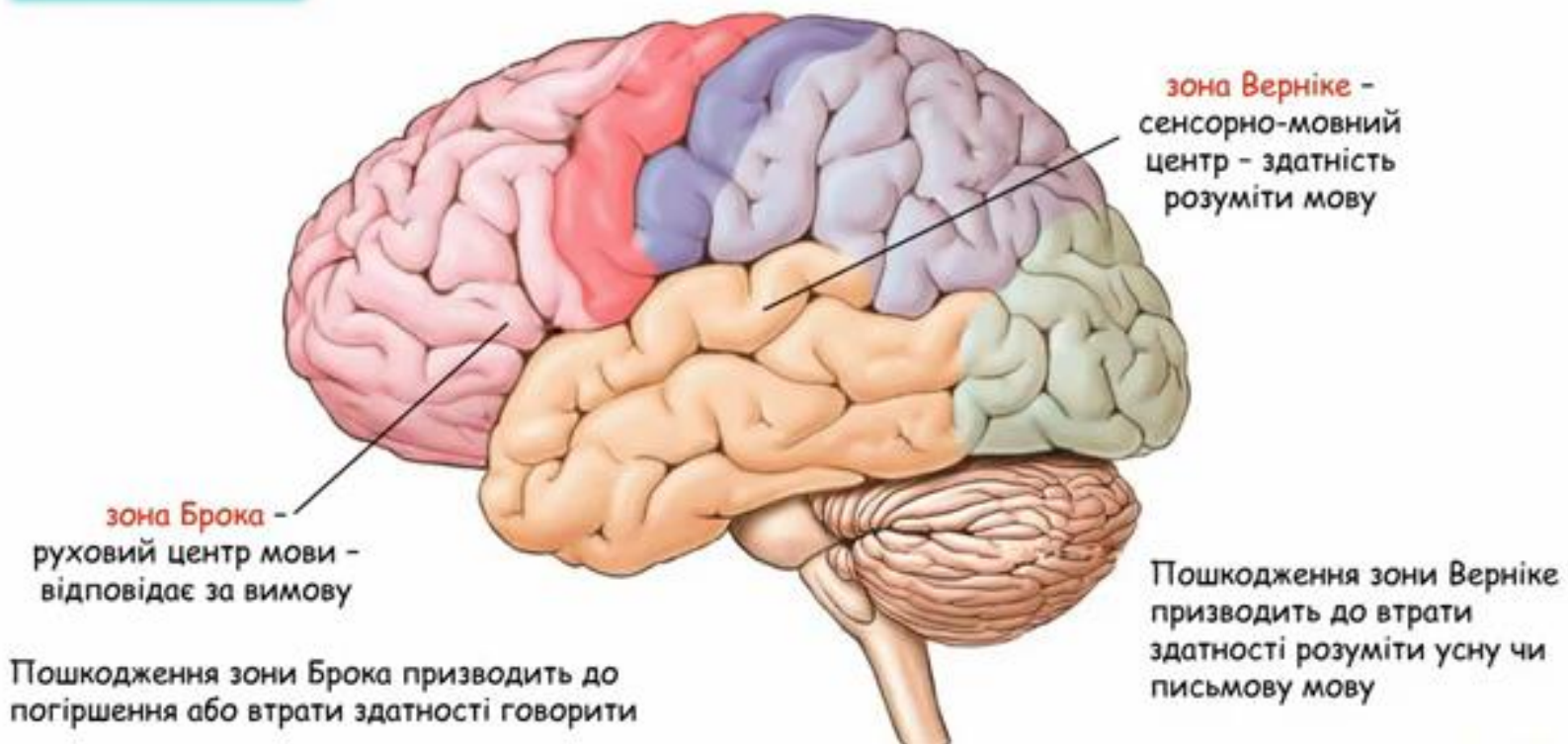
слова усної і письмової мови
знаки, символи
малюнки
мову жестів;

- забезпечує **абстрактне мислення**

Мова

За процеси мови відповідають мовні центри

Відчуття

- це процес чуттєвого відображення в мозку людини окремих предметів та явищ за допомогою органів чуттів

екстерорецептивні

рецептори зору,
слуху, нюху,
болю тощо

інтерорецептивні

інтерорецептори
у внутрішніх органах

пропріорецептивні

Увага

- це стан активної бадьорості, який характеризується готовністю виділити з багатьох подій найважливіше і відповісти на нього діяльністю

- **мимовільна увага** - це увага, яка не залежить від волі та свідомості

- **довільна увага** - це процес направленої свідомості, який залежить від волі людини і спрямований на результат

- **післядовільна увага** - це цілеспрямована увага у людини, якій цікавий не тільки результат, а зміст і процес

Сприйняття

- це процес чуттєвого відображення в мозку людини цілісних образів

Уявлення

- це процес чуттєвого відображення в мозку людини образів чи предметів без впливу на органи чуття

Апельсин
їстівний
смачний
соковитий

Ящірка
холодна
прутка
маленька

Пам'ять

- це психофізіологічний процес, за якого людина здатна сприймати, відбирати, закріплювати, зберігати і забувати інформацію

Залежно від міцності і тривалості збереження інформації розрізняють види пам'яті:

- **оперативна (сенсорна)** - триває декілька секунд
- **короткочасна** - триває від кількох секунд до хвилин
7+-2 символи
- **довготривала** - триває роками, все життя

↙
процедурна -
це пам'ять на дії,
умовні рефлекси,
навички, звички

↘
декларативна -
це пам'ять на події,
імена, дати, факти,
слова

Пам'ять

- це психофізіологічний процес, за якого людина здатна сприймати, відбирати, закріплювати, зберігати і забувати інформацію

Залежно від шляхів засвоєння інформації розрізняють види пам'яті:

емоційна - пам'ять на пережиті почуття

рухова - пам'ять на рухи

словесно-логічна - пам'ять на думки і поняття

образна - пам'ять на уявлення

Научіння

- це процес і результат придбання індивідуального досвіду, що складається із двох процесів:

- засвоєння змісту матеріалу,
- закріплення через запам'ятовування

Форми научіння: **научіння через спостереження**

наслідування -
відтворення поведінки без
усвідомлення її значення

вікарне научіння -
відтворення поведінки із
усвідомленням її значення

Научіння

- це процес і результат придбання індивідуального досвіду, що складається із двох процесів:

- засвоєння змісту матеріалу,
- закріплення через запам'ятовування

Форми научіння: **ЗВИКАННЯ** - це зниження реакції на багатократне повторення подразника, що не супроводжується підкріпленням (покаранням або заохоченням)

Научіння

- це процес і результат придбання індивідуального досвіду, що складається із двох процесів:
 - засвоєння змісту матеріалу,
 - закріплення через запам'ятовування

Форми научіння:

латентне научіння - мимовільне ознайомлення з ситуацією або послідовністю подій, в результаті чого створюється готовність виконувати в майбутньому практичні дії

Научіння

- це процес і результат придбання індивідуального досвіду, що складається із двох процесів:
 - засвоєння змісту матеріалу,
 - закріплення через запам'ятовування

Форми научіння: **інсайт (осяяння)** - це вища форма научіння, за якою розрізнені інформація об'єднується і використовується в новій ситуації, з'являються нестандартні і оригінальні рішення

Емоції

- це психічні реакції, які виражають оціночне відношення до дійсних або можливих ситуацій і об'єктивного світу

Зовнішні прояви емоцій:

- емоційні реакції короточасні

інтерес відраза захоплення образа здивування задоволення

- емоційні стани тривалі

КОХАННЯ

НЕНАВИСТЬ

- емоційні стосунки довготривалі

Мислення

- це психофізіологічний процес, що забезпечує відображення в мозку людини предметів і явищ навколишнього світу у зв'язках та відношеннях

Результати мислення - це судження, міркування, умовиводи, поняття

Послідовність розумових операцій в процесі мислення:

- **аналіз** - поділ об'єктів і явищ на складові;
- **синтез** - об'єднання частин об'єкта в ціле;
- **порівняння** - зіставлення об'єктів і явищ;
- **узагальнення** - об'єднання об'єктів і явищ за спільними ознаками;
- **абстагування** - виокремлення головного і відокремлення другорядного

Мислення

- це психофізіологічний процес, що забезпечує відображення в мозку людини предметів і явищ навколишнього світу у зв'язках та відношеннях

Функціональна асиметрія півкуль великого мозку

контроль правої половини тіла

логіка
аналіз
мови
вимова
письмо
лінійні уявлення
операції з числами
конкретність
раціональність
послідовність
концентрація уваги
сприйняття часу

ліва півкуля

права півкуля

контроль лівої половини тіла

інтуїція
образи
почуття
емоційність вимови
колір
мрії
просторові уявлення
абстрактність
уява
одночасність
розподіл уваги
сприйняття простору

Свідомість

- це здатність людини пізнавати навколишній світ і себе за допомогою мислення і розуму, внаслідок чого формується інтелект

Критерії свідомості:

- людина може зосередитись на явищах відповідно до обстановки;
- людина може висловлювати думки і оперувати ними;
- людина може оцінювати майбутній вчинок і його наслідки;
- людина може усвідомити свої Я і визнавати інших;
- людина може оцінити значення естетичних та етичних цінностей

Психічні процеси - це процеси відображення людиною об'єктивної дійсності за допомогою ЦНС

- відчуття
- сприйняття
- уявлення
- увага
- пам'ять
- емоції
- мова
- навчіння
- мислення
- свідомість

